СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рôкъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 10-го Серпня 1899. | Число 32.

Календарь.

Серпень.

10	Ч.	Калиника, Ѳеодотія
11	П.	Силы и Силуана ап.
12	С.	Евдокима
13	Н.	8. Креста (Нач. поста)
14	П.	Стефана
15	В.	Исаакія, Далмата
16	С.	7 отрокôвъ ефес.

Змѣстъ

УВАГА.

Хотячій приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касієра:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА".

Вôдъ 12. до 26. мѣсяця липня с. р. приступили до „Р. Н. Союза" слѣдуючій новій члены:

Simpson, Pa.

Число въ гол. книзѣ:

22. Шевчикъ Микола 568
23. Прибуловичъ М. 1417
24. „ Елена 1417
25. Сливиньскій Стан. 1418

Waterbury, Conn.

26. Тхôръ Дмитро 896

Yonkers, N. Y.

27. Павелчакъ Иванъ 1418
28. Голодякъ Юрій 1421
29. Метель Стефанъ 1422
30. Нехай Михаилъ 1422

Shenandoah, Pa.

31. Адамцьо Лука 1419
32. „ Григорій 1419

Pittsburg, Pa.

33. Вандзѣлякъ Афт. 1389
34. Михальскій Лео. 1390
35. Костичъ Омелянъ 1390
36. Хома Омелянъ 1420
37. Гепакъ Петро 1420
38. Марковичъ Данько 1421

New York, N. Y.

39. Гуменникъ Павло 1216

Lodi, N. J.

40. Сѣракъ Теодоръ 189

Rhone, Pa.

41. Деркачъ Стефанъ 149
42. Далевскій Семенъ 150
43. Шура Кузьма 150
44. Вайна Антонъ 151

Plymouth, Pa.

45. Двораженякъ Іоанъ 1423
46. „ Анна 1423
47. Дзюбиньскій Тео. 1424
48. Ґурка Лешко 1424

Mt. Carmel, Pa,

49. Стефанъ Иванъ 739
50. Вайда Иванъ 1425
51. Спвакъ Петро 1425

Sayre, Pa.

52. Галабурка Юрій 1426
53. Шпернякъ Йос. 1426

Mayfield, Pa.

54. Ксеничь Василь 714
55. Чуликъ Ева 1031
56. „ Василь 1032
57. „ Любовь 1032
58. „ Ева (мол.) 1033
59. „ Иванъ 1033
60. Данило Илія 1133
61. Дзвôнчикъ Григ. 1427
62. Губякъ Леонъ 1427
63. Осьникъ Мелетій 1428
64. Обухъ Микола 1428
65. Чуливъ Илія 1429
66. Карнякъ Стефанъ 1429
67. Хома Юлія 1430
68. „ Анна 1430
69. „ Петро 1431
70. Шлянта Анна 1431
71. „ Евфимія 1432
72. „ Пантелеймонъ 1432
73. Данило Ева 1433
74. „ Василь 1433
75. Ќитикъ Марія 1434
76. Сисакъ Стефанъ 1434
77. Копелець Теод. 1435
78. „ Марія 1435
79. „ Семенъ 1436
80. Лучканець Стеф. 1426
81. Косцельный Ив. 1437
82. „ Алексій 1437
83. „ Дмитро 1438
84. „ Марія 1438
85. Кехартъ Павло 1439
86. „ Петро 1439
87. Смій Анна 1440

St. Clair, Pa.

88. Дмитерчикъ М. 1145
89. Ковальчикъ Леопъ 1191
90. Марко Юрій 1191

Shamokin, Pa.

91. Бандура Андрей 1440
92. Кеба Иванъ 1441
93. Бураничъ Амброз. 1441
94. Угринъ Михаилъ 1442
95. Попачь Дмитро 1442

Ант. Бончевскій
секретарь.

Вôдъ Совѣта товариства руско-кат священниковъ им св. Кирила и Методія въ Америцѣ

ВÔДОЗВА.

Всечестнѣйшій отцѣ и любезный нашь народе рускій въ Америцѣ!

Наша американьска Русь въ протягу 20-лѣтнои еміграціи перебула много тяжкихъ хвиль и невзгодинъ на нивѣ церковно-народной, но сегодня ступає она вже смѣлѣйшимъ крокомъ впередъ, якъ свѣдчать о тôмъ двѣ нашѣ рускій организаціи „Союзъ" и „Соединеніе", мужескій и женьскій братства, церкви, школы, читальнѣ, хоры и взагалѣ розвôй нашихъ громадъ церковныхъ.

Но понеже наша народнôсть руска тѣсно звязана зъ церквою, та щобы тую звязь тымъ лучше скрѣпити, мы священники рускій постановили були впередъ самій мѣжь собою порозумѣти ся (а доперва опôсля зъ цѣлымъ народомъ рускимъ) и загадали основати товариство братерске, щобысьмо могли потрудити ся для добра нашого народа не роздроблеными, якъ до того часу бувало, но злучеными силами.

Тій нашій задушевній бажаня дѣйсно сповнили ся и низше пôдписаный совѣтъ мае честь подѣлити ся зô всѣми Русинами такъ въ Сполуч. Державахъ якъ и въ Канадѣ тою веселою вѣстею, що дня 18. н. ст. юлія с. р., за помочію божою и при доброй воли нашихъ священниковъ, основало ся въ Філядельфіи проєктоване товариство, котре зъ днемъ 1. августа входить въ жите на пôдставѣ принятыхъ статутôвъ. На тыхъ головныхъ зборахъ було присутныхъ 28 священниковъ, а именно: Т. Дамяновичъ, И. Кешелякъ, М. Пôдгорецкій, Ив. Констанкевичъ, Т. Обушкевичъ, Ев. Волкай, Н. Стефановичъ, Ант. Бончевскій, Гуловичъ, Г. Мартякъ, Н. Воленьскій, П. Тимкевичъ, Ст. Макарь, Дзубай, Чурговичъ, Сатала, В. Волошинъ, Злоцкій, Грабаръ, А. Каминскій, Иванъ Арданъ, К. Лавришинъ, К. Чучка, Галько В. Мартякъ, Сабовъ, Иляшевичъ, Мглей, котрій при укладаню и приниманю статутôвъ провадили дуже чинну и розумну дискусію. Священники, що не могли особисто прибути на зборы задля перешкодъ, надôслали письменній заявленя, що на случай основаня такожь приступають до товариства. Такимъ способомъ наше товариство складає ся зъ 32 членôвъ и маємо повну надѣю, що по прочитаню тои вôдозвы и прочій священники до насъ приступять, и тымъ способомъ пôднесуть и свое и нашого товариства довѣріе въ народѣ.

Теперь звертаємо ся до тебе нашь дорогій рускій народе такъ зъ галицкои якъ и угорскои стороны и просимо зъ охотою и любовію повиновати ся низше поданымъ постановамъ. Тій постановленя васъ обходячій суть слѣдуючій:

1. Если-бъ, почавши вôдъ теперь, яка руска громада хотѣла будовати у себе нову церковь, то повинна удати ся напередъ зъ прозьбою о позволенє до совѣта товариства священниковъ, а взглядно до предсѣдателя, а той черезъ спеціяльно выслану комісію, котра на мѣсци розважить вѣрно причины и если узнать въ порозумѣню зъ народомъ и совѣтомъ за потребу, то позволить на будову церкви, або вôдложить на часъ пôзнѣйшій, если за тымъ будуть промовляти обставины и причины.

2. Такъ само повинна поступати нова громада, котра хоче дôстати свого сталого самостôйного священника. Она вносить прозьбу до совѣта, а совѣтъ представить самъ громадѣ кандидатôвъ до принятя и то лишь парохіяльнымъ мітингомъ ⅔ голосôвъ, а не радою церковною або т. зв. тростами. Если то буде можливо, то зъ межи перебуваючихъ ту въ Америцѣ священниковъ, або въ браку тутешныхъ священниковъ, совѣтъ вôднесе ся до краевого ординаріяту зъ прозьбою и спровадить священника зъ тои епархіи, зъ котрои народъ буде просити. Совѣтъ признає народови право презентованя священниковъ, але застерѣгає собѣ право затверджованя и впроваджованя безъ котрого жаденъ священникъ не може обняти парохіи. Священники мають стало справовати чинъ душпастырскій и безъ порозумѣня ся зъ совѣтомъ и его згоды не вôльно имъ самовôльно опускати своихъ парохій и якъ до теперь бувало, часто переносити ся або мѣняти ся пôсля вподобы.

3. Въ жалобахъ громадъ на священника або навôдворотъ священника на громаду, вносить интересована сторона скаргу въ совѣтъ на адресу предсѣдателя, а выслана комісія, по выслуханю обохъ сторонъ, залагодить все якъ найсовѣстнѣйше.

4. Если яка громада хоче старати ся о дяко-учителя, то вносить прошене въ совѣтъ, а совѣтъ розпише конкурсъ и опôсля за порозумѣнемъ священника и парохіянъ выдасть свôй осудъ и представить найлѣпшого кандидата до принятія.

5. Кожда громада церковна мае старати ся разомъ зô священникомъ запровадити у себе руску школу (де еще такои нема), читальню, спѣвъ хоральный, повинна постарати ся о дôмъ парохіяльный и будинокъ школьный (де еще нема), а також кожда громада повинна вспирати новооснованый „фондъ для убогои учащои ся молодежи въ Америцѣ" въ цѣли высшого образованя.

6. Маєтокъ церковно-громадскій якъ церковь, дôмъ парохіяльный, школа, цминтарь и другій громадскій маєтки, суть власностію громады церковнои (congregation) и яко такій мають бути всѣ записаній на цѣлу громаду, а не на кôлькохъ тростисôвъ и не на лат. єпископа. Совѣтъ разомъ зъ народомъ буде старати ся всѣми силами перевести тое условіе. Дальше совѣтъ буде провадити контролю надъ завѣдованемъ цѣлого маєтку церковного, що заразомъ дасть можнôсть выказати публично, якъ котра громада развивае ся.

7. Но щобы дѣяльнôсть товариства зыскала повне довѣрє у цѣлого народа и щобы була можнôсть справедливо и точно рѣшити всѣ справы, обходячій такъ народъ якъ и священниковъ и, щобы зъ часомъ було можливо запровадити на цѣлôй американ. Руси однаковый порядокъ, однаковій звычаѣ, однаковый способъ завѣдованя маєтками церковно-громадскими и взагалѣ, щобы можь перепровадити крѣпку організацію межи цѣлымъ нашимъ рускимъ народомъ, длятого наше товариство ухвалило деякій точки и установы тымчасово коротко, а дасть Богъ, передъ кôнцемъ сего року нашъ совѣтъ запросить делегатôвъ вôдъ всѣхъ нашихъ церковъ, котрій по одному зъ кождои зôйдуть ся разомъ, а тогды порозумѣемо ся блисше о всѣхъ справахъ, подôбно и межи инишимъ точно означимо границѣ парохій. Мы почуемо, що народъ хоче, а народъ почуе знов нашій желаня, тогды предложимо напередъ обробленый статутъ для нашихъ громадъ церковныхъ и поставимо нашій внесеня, а делегаты свои пôдъ розвагу всѣмъ присутнымъ, а тогды делегаты вернувши до дому, предложать разомъ зô своимъ священникомъ дискутованій справы и статутъ до принятя на рôчнôмъ парохіяльнôмъ мітингу и доперва по принятю тыхъ цѣлымъ народомъ, наше товариство стане на крѣпкôй пôдставѣ и щобы разомъ зъ народомъ можь дальше потрудити ся щиро и хосенно для добра америк. Руси. Заки наступить той другій головный зъѣздъ (конвенція) разомъ зъ делегатами церквей, то совѣтъ якъ и поединчій члены порушать напередъ всѣ справы въ часописяхъ, а заразомъ подасть ся до дис-

(Продовженє на другôйсторонѣ).

Найдавнѣйшій осады людскій.

Мешканцѣ землѣ не завсѣгды жили такъ, якъ теперь. Нынька маємо мѣста зъ красными будôвлями, маємо добре управленій ланы, хорошо годовану худобу, маємо гостинцѣ и желѣзницѣ, а рôльникъ употребляе при управѣ ролѣ розличныхъ знарядôвъ. Кождый ремѣсникъ мае вôдповѣдній орудія, що ему улекшують працю; а книжки, письма и телеґрафы служать на те, щобы люде удѣляли собѣ навзаимъ свои гадки и бажаня. Були однако-жь часы, коли того не було. Не було анѣ мѣстъ, анѣ селъ, анѣ будованыхъ хатъ. Люде ховали ся въ печерахъ и ямахъ передъ студенію и непогодою, або укрывали ся въ корчахъ и гущавинахъ; познѣйше робили собѣ шатра. Чоловѣкъ мусѣвъ пробивати собѣ дорогу черезъ гущавину, корчѣ и пропасти. Управы землѣ зъ разу зовсѣмъ не було; чоловѣкъ живъ тымъ, що ему природа давала: ягодами, грибами, рыбами, що собѣ вловивъ або що море выкинуло на берегъ, або дикими звѣрями, котрій уполювавъ. Пôзнѣйше усвоивъ и пасавъ худобу, що его живила молокомъ и мясомъ и одѣвала своими кожами; кожѣ тотій сшивавъ нитками, скручеными зъ кишокъ звѣрятъ, а иглу робивъ собѣ зъ ихъ костій.

Еще нынѣ вôдгребують въ ясклняхъ и печерахъ кости первѣстныхъ людей. Побôчь костій людскихъ находять ся тамъ кости дикихъ звѣрятъ, котрій чоловѣкъ поборювавъ. Жубръ, лось, ренъ, медвѣдь, и иншій сильній звѣрюки замешкували тогды неприступній пралѣсы, котрыми земля була вкрыта. Тяжко мусѣвъ чоловѣкъ бороти ся зъ тыми звѣрюками, котрій перемагавъ въ части пôдступомъ, штукою, въ части орудіями, котрій самъ выгадавъ и зробивъ, будь зъ костій тыхъ самыхъ звѣрюкъ, будь зъ каменя. Отже першій знаряды и оруже чоловѣка були костяній або камѣнній (кремѣнній), якъ сокиры и списы, якій еще и нынѣ выкопують въ печерахъ.

Зъ ходомъ часу чоловѣкъ поступає що-разъ бôльше въ вынаходжуваню новыхъ орудій и полѣпшуваню давныхъ, якъ такожь въ средствахъ охоронныхъ и въ способахъ до житя. Чоловѣкъ будує собѣ хаты и управляе рôлю. И тото все можемо пôзнати зъ останкôвъ тыхъ передвѣковыхъ будôвель и тыхъ стравъ, котрыми тогды живили ся. Одного разу опали въ Швайцаріи*) воды въ озерахъ дуже значно, въ наслѣдокъ довгого треваюи посухи. Тогды вôдкрыто въ тыхъ озерахъ на днѣ сторцомъ повбиваній палѣ, на котрыхъ передъ вѣками будовано хаты и мôстки, котрій служили мешканцямъ до переходу на берегъ озера. Мôстки тотій можна було пôдоймити и до хатъ стягнути. Тымъ способомъ мешканцѣ, облитій доокола водою, були безпечній вôдъ дикихъ звѣрюкъ и вôдъ напасти ворога. Посередъ тыхъ палѣвъ находять по нынѣшный день множество розличныхъ предметôвъ, котрій свѣдчать, що люде тогдѣшній живили ся мясомъ уловленыхъ лѣсныхъ звѣрятъ: оленѣвъ, дикôвъ, лосѣвъ и другихъ; але знали вже такожь и звѣрята домовій: вола, козу, вôвцю и пса, котрый всюды находить ся тамъ, где и вôвця находить ся. Вôднайшли помежи тыми палями такожь и жорна камѣнній, що доказує, що тотій люде, мешкаючій въ хатахъ, збудованыхъ на паляхъ, умѣли управляти рôлю, жати збôже и молоти его на жорнахъ. Тогды они одѣвали ся вже не лише въ самій кожѣ звѣринній, але умѣли робити тканины зъ грубыхъ волоконъ рослинныхъ, а такожь выроблювали найпростѣйшій начиня зъ глины, безъ кружала гончарского, котрій вôдтакъ выпалювали, хочь ще не докладно. Они употребляли еще топорôвъ, ножѣвъ и стрѣлъ камѣнныхъ, такъ, якъ давнѣйше мешканцѣ печеръ; але ихъ знаряды суть вже бôльше выгладженій, а гдеякій навѣть цятками въ правильній зиґзаки крашеній. А ще пôзнѣйше глиняній начиня, робленій вже на гончарскôмъ кружалѣ, мають лѣпшу форму и суть цятками управленій.

Отже зъ того видимо, якъ первѣстный чоловѣкъ зъ стану дикого що-разъ бôльше высвободжувавъ ся и стававъ ся лагôднѣйшимъ. Зъ разу боровъ ся вôнъ зъ медведемъ и львомъ, пôзнѣйше пасавъ рены, потôмъ козы и вôвцѣ, и ловивъ рыбу; еще пôзнѣйше управлявъ рôлю и будовавъ на паляхъ хаты, а жививъ ся не лише мясомъ звѣриннымъ але також стравами молочными и ростинами и годувавъ домашній скоты. Однакъ не всюды чоловѣкъ высвободжувавъ ся такъ зо стану дикости. Въ иншихъ мѣсцяхъ еще довго а довго остававъ вôнъ дикимъ ловцемъ, що цѣле жите свое уганявъ по пралѣсахъ и точивъ завзяту борбу зъ дикими, лютыми звѣрюками; а еще и нынѣ въ Америцѣ, Африцѣ и въ Австраліи та и въ Азіи, а навѣть и въ Европѣ, живуть племена, котрій займають ся лише ловами або выпасанемъ худобы и ведуть жите кочуюче, т. е. переходять зъ худобою зъ мѣсця на мѣсце, а вразъ переносять або перевозять свои шатра, въ котрыхъ мешкають.

* * *

Гдеякій племена, що-зъ-разу скитали ся, осѣли скорше на однôмъ мѣсци, котрого вже бôльше не покидали; иншій довше шукали для себе мѣсць на поселенє въ далекихъ сторонахъ. Такъ зайшли до Европы рôжній племена зъ глубины Азіи. Они принесли зъ собою до нового краю розличній вѣдомости и вынайденя, котрій поволи розпросторонювали ся въ новой вôтчинѣ що-разъ дальше.

Выобразѣмъ собѣ въ душѣ господарованє такого осѣлого племени, а есть оно дуже цѣкаве. Припустѣмъ, що людъ такій прійшовъ въ околицю плодовиту, що лежить посередъ лѣсôвъ, въ красній долины, зрошеній рѣками, надъ котрыми тягнуть ся обильній въ траву пасовиска. Конѣ, худоба и вôвцѣ розбѣгли ся по левадахъ, свиня вдарила до лѣса, где найшла смачну жолудь або жиръ зъ бука, песъ помагавъ чоловѣкови стеречи скотъ; дика пчола складала мѣдъ въ дуплавыхъ пнищахъ деревъ, дикій яблôнки и грушѣ выдавали овочь, хоть малый и терпкій; упольованій оленѣ, дики и жубры достарчували мяса и шкôръ. Зъ рогôвъ звѣринныхъ мавъ чоловѣкъ чарку до питя, зъ кишокъ скручовавъ сильній тятивы до лукôвъ. На луки употреблявъ дерева тисового, щиты выплѣтавъ зъ лозины. Зъ великаньскихъ пнѣвъ пралѣсовыхъ деревъ робивъ човны, выпалюючи тотій пнѣ по-части або вырубуючи ихъ камѣнною сокирою. Зъ лыка гдеякихъ деревъ, якъ н. пр. зъ липины, выплѣтали жѣнки маты, котрыми выстелювано землю, або

*) Край въ Европѣ.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA" Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене вôдъ стороны першои)

кусіи и взагалѣ цѣлый порядокъ дневный. Опôсля буде ся кождого року въ лѣтѣ вôдбувати головна конвенція такъ священикôвъ якъ и делегатôвъ громадъ разомъ, для обговорюваня и рѣшеня головныхъ справъ бѣжучихъ. Конвенція буде тревати два дни, одного дня зъ делегатами и священниками, а другого дня лишь зъ священниками. Точный порядокъ конвенціи, мѣсце и часъ, оголосить ся все напередъ въ часописяхъ.

8. Также зноситъ ся звычаѣ высыланя колекторôвъ по другихъ нашихъ парохіяхъ американьскихъ и вôдъ теперь священники не будуть пôдписовати книжокъ колекторскихъ, для збираня жертвъ по Америцѣ, бо практика показуе, що церкви мають зъ того мало хôсна, а часто дѣють ся многй надужитя и неправильности. Въ цѣли пôдпираня убогихъ церквей и въ цѣли утримованя и укрѣпленя нашои св. вѣры також и по тыхъ плейзахъ подальшихъ, де нема сталого священника, то зôбранй священники ухвалили основати осôбный фондъ миссійный, котрый буде на згаданй цѣли. Спосôбъ провадженя того фонду въ жите ухвалить найблисша конвенція разомъ зъ делеґатами церковь.

9. Пôсля матеріяльнои спроможности наше товариство буде выдавати для народу религійно-морального змѣсту книжочки, тоже мае выходити вôдповѣдный квартальникъ и куренды вôдъ часу до часу будуть пересылатись вôдъ совѣта.

10. Наше товариство буде старати ся въ близшôй будучности основати „Рускій Еміграційный Дôмъ" и якъ найскорше впровадити его въ жите.

(Конець буде)

КРУТѢТЬ -- АЛЕ РОЗУМНО!

Отверте письмо до „главного управительства „Соединенія" гр. кат. русскихъ братствъ."

Мѣжь організаціями, якй собѣ сотворили американьскй Русины, есть одна, що зве ся „Соединеніе греко-кат. братствъ." Се значить, що та організація складае ся тôлько зъ братствъ и то греко-католицкихъ, а сли хто хоче стати членомъ тои організаціи, то мусить перше приступити до братства, що належить до „Соединенія", бути гр. католикомъ, и попри тôмъ чеснымъ, тверезымъ и здоровымъ та не застарымъ. Отже здавало бы ся на око и по правдѣ, що хто зôставъ припятый до братства, що належить до „Соединенія" и задосыть учинивъ приписамъ організаціи, мае право бути принятымъ. Тымчасомъ се брехня! Ось примѣромъ я зôставъ принятый до братства въ Бріджпортъ. Конн., ч. 126, що належить до „Соединенія", отже бувъ певный, що стану членомъ и „Соединенія", тымчасомъ одного дня заявляе двохъ делегатôвъ згаданого братства и зъ великимъ счудованемъ заявляють менѣ, що высочайше управление не зволило мене приняти и доручили менѣ слѣдуюче письмо:

New York, N. Y. 19-ho Junia 1899.

Odpovedno na vas'e pismo davam vam do laskavej znamosci, z'e Rev. Anthony Bonczievsky ne sut prijaty do „Sojedinenija", — a ne, ne moz'u buc prijate, a to za to, z'e o. Bonczievsky sut jednej protyv organizacii sekretar, ktera organizacija s'e usiluje nato z'eby „Sojedinenije" upadalo, — a ona se dzvihala. To vy same uznac, z'e hlavu jednej proty organizacii prijac, do nas'ej, to len by balamuta mohla se stoho stanuc...

Z bratersku uctu
A. B. Besseny
hl. sekretar.

Розумѣе ся, прочитавши таку мудру чисто „русску" заяву зъ еи ще мудрѣйшою арґументаціею, чоловѣкови ажь соромно стае; ба, навѣть просто, невченй люде Бріджпортского братства встыдали ся нею, коли мали на стôлько чутя, що не доручили менѣ тои заявы листовно, але выслали въ делеґаціи двохъ людей. А „главне управительство" певно собѣ думае, що члены „Соединенія", то барани и повѣрять всьому. Але треба було бачити тыхъ людей якъ они мусѣли встыдати ся за головне управительство. Бо-жь чи се, що я есьмъ секретаромъ иншои організаціи, есть перепоною до принятя въ „Соединеніе?" Де то въ статутахъ написано? А чи-жь то другу „proty organizaciju" („Союзъ") не зродили непорядки въ „Соединенію?"

Такъ, най буде такъ, думаю собѣ, пожду способности, щобъ поговорити устно. Проте невдовзѣ стрѣтивъ шесь въ Філядельфіи зъ самымъ „главнымъ председою" „Соединенія" о. К. Лаврішиномъ, поговоривъ о тôй справѣ, бо я все бувъ цѣкавый знати правдиву причину непринятя, тымъ бôльше, що жадного прогрѣшенія проти тои організаціи я за собою не мавъ и не маю. Та о. Лаврішинъ по своему звычаю зачавъ крутити, що нѣбы коли-бъ мене приняли, можу перепровадити братство до „Союза", може бути баламута, що головне управительство днесь жалуе, що давнѣйше приняло одного зъ моихъ товаришѣвъ и т. д. Однакъ, що такй навѣтй арґументы не могуть нѣкого переконати и навѣть самъ о. Лаврішинъ въ души зъ нихъ смѣявъ ся, то-жь приперлый бôльше, заявивъ: що не приняли длятого, бо я ѣздивъ до Йонкерсъ бунтовати и о. Каминьскій бувъ противный мому принятю. Але цѣкаво, бо о. Каминьскій приведеный доочно сказавъ, що проти мене не выступавъ и не знае, чи я бунтовавъ. Значить, я правдивои причины мого непринятя не довѣдавъ ся. Бо-жь сли я хочу бути въ якôйсь організаціи, то знаю чимъ пахне баламучене або бунтоване, зрештою я тое могу робити лѣпше и не будучи членомъ; перепровадженє мого братства до иншои організаціи противить ся тому, що я хочу бути въ ор..., а ѣжджене въ Йонкерсъ або хоть бы до Шенандоа може бути причиною непринятя або зватись бунтоване проти організаціи? Отже що остае? Значить, тй панове, що захопили панованє въ „Соединенію", дбають бôльше о себе та забеспечене свого панования та вплыву въ тôй організаціи и вводять політику тамъ, де єи не треба; значить, щобы стати членомъ „Соединенія" не выстарчае днесь задосыть учинити вымогамъ статута, але ще треба бути, якъ каже Москаль, „благонадьожнымъ", значить, главне управительство, сли не есть певне, чи Н. Н. буде на руку для его интересôвъ, що въ „Соединенію" окрещенй „общіи интереса", для такого нема мѣсця. Що політика грала тутъ ролю, а не справедливôсть, о тôмъ навѣть дурный може доглупати ся; с тôмъ знае дуже добре гл. управительство, бо мого непринятя не оголосило въ своимъ орґанѣ пôсля принятого звычаю — мовлявъ, най люде не знають.

Проте зважнвши те все, пôдношу тую справу публично и запытую „главне управительство „Соединенія":

1) На пôдставѣ котрого параграфу статутôвъ не принято мене до „Соединенія ?"

2) Чи, щобы стати членомъ згаданои організаціи, треба бути Русиномъ, чи русскимъ, чи Словакомъ, чи Мадяромъ? — чи всѣми разомъ, чи нѣчимъ?

3) Якои мѣры треба бути греко католикомъ?

4) Що вспôльного мають подѣѣ въ Йонкерсъ зъ „Соединеніемъ?"

5) Якъ мае выглядати апликейшенъ благонадежности для „общихъ интересовъ" и чи тое мае бути стверджене нотаремъ публичнымъ або кимъ иншимъ?

Ansonia, Conn. 26. юлія.

О. Ант. Бончевскій.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Поважана Редакціе!

Будьте ласкавй помѣстити пару стрôчокъ вôдъ мене въ нашôй любезнôй „Свободѣ". Лишь прошу даровати, если моя допись не буде складна тай по вченому написана, бо разъ, що я нѣколи до газетъ не писавъ, а по друге, я собѣ чоловѣкъ простый, не вченый, якъ то кажуть, хлопъ вôдъ цѣпа, або вôдъ дрыля, такъ де-жь менѣ до пера?

Не хочу я розписовати ся о церквахъ, попахъ, дякахъ тай о вѣрахъ, бо то робôтникови вже обрыдло ся все таке слухати. Я хочу поговорити де-що о нашихъ бізнесменахъ и ихъ костумерахъ.

Де лишь обернути ся по Америцѣ, де нашй люде жіють, всюда почуешь одно и те саме: костумеръ обкравъ бізнесмена, а той знова ошукуе костумера. Що костумеры, але не всѣ, крадуть, се свята правда. Бізнесменъ дае на книжку, а костумеръ бере и анѣ ему не въ гадцѣ за платити, лишь кобы бôльше набрати. Потôмъ звычайно або утѣкае, або иде по другу книжку до жида. Чи-жь то не чисте злодѣйство?! Но и не дивота, що бізнесменъ, маючи такихъ красныхъ костумерôвъ, мусить банкрутовати.

То було о костумерахъ, а теперь про бізнесманôвъ. Тй послѣднй то вже не кажу, щобы ошуковали, бо мене ще анѣ оденъ не ошукавъ, але по просту, зъ дуже малыми вынятками, не знають якъ бізнесъ провадити. Отъ въ тôмъ и цѣла бѣда! Такій собѣ напр. сторникъ або салонникъ, якъ ему вже трохи лѣпше бізнесъ иде, зачинае дутись: „що! я собѣ шторникъ, або шторничка". А костумеръ, чуючи таке, зô заздрости знову-жь собѣ: „ади, куме, за нашу працю якъ розпанѣвъ! я не пôйду бôльше до него". И розумѣе ся, иде до чужого, а що вже завпнивъ, то пропало, бо що менѣ, каже, зробишь. А смирненькій жидокъ тому всему зъ боку придивляесь и усмѣхаесь, бо то вода на его млынъ.

Теперь, кôлько то гроша руского на схованцѣ въ жидôвскихъ рукахъ! Жиды тыми грôшми роблять бізнесъ и богатѣють на шкоду нашу. А чому оно такъ е? Чому тй грошѣ не въ рускихъ рукахъ? Ано, якъ показуе ся, нема довѣрія свой до свого. А то дуже зле! Менѣ самому лучилось таке, що пожичивъ-емь одному шенандорскому патріотови грошей на бізнесъ, та зъ великою бѣдою по кôлькохъ рокахъ я ихъ дôставъ, и стративъ-емь бôльше якъ 50 долярôвъ. Но и спроможи ту свого! Вôдъ нынѣ того бы я вже нѣколи не зробивъ.

Длятого треба бы вже разъ нашому народови выкуровати ся зъ тыхъ паскудныхъ норовôвъ, тай вчити ся якъ бізнесъ провадити. Прецѣнь мусимо признати, що пôдставою добробыту нашого въ Америцѣ, есть лишень бізнесъ. Коли станемо богатыми, будемо мати значѣне и пошанôвокъ мѣжь иншими народами, бо днесь такій свѣтъ, хто богатый, той мае и силу. Возьмѣмъ примѣромъ днес... жидôвъ. Чи-жь не трясу... они теперь цѣлымъ свѣто... А чому? Бо богатй, не ... блять зъ мулами въ майна... на миліонерôвъ, якъ ... Але треба намъ вчити с... а не плакати и нарѣкат... вѣчно на гôрку долю, ... окрадати оденъ другого.

Думаю такожь, що и на... отцѣ духовнй, проводн... народа, повиннй надъ т... призадуматись, якъ бы ... тôмъ взглядѣ помочи сво... народови, и менѣ здае ... що се также важна справ...

Наконецъ, знаючи, ... мѣжь нашими бізнесмена... и костумерами е и поряд... чеснй люде, прошу ... щобъ не погнѣвались ... острй слова, бо они не ... чать ся ихъ, але тыхъ, ... на то заслужили, якъ ... словиця каже: Кому чес... тому честь, а котюзѣ заслузѣ.

Зъ довжнымъ поважан...

Максимъ Шкарупе...

НОВИНКИ.

Квитъ.

Я, низше пôдписаный, п... свѣдчаю, що вôдобравъ ... зъ касы „Р. Н. Союза" ... долярôвъ запомоги за ... товчене моеи ноги, за ... складаю сердечну под...

Lansford, Pa. 30. юлія 1899 р.

Андрей Град...

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Ив. Довбошь,
Л. Мопѣта.

Заступѣмъ ся за бѣл... невôльникôвъ!

Про галицкихъ робôт...кôвъ-еміграптôвъ, що то... стягнули несовѣстнй аґ... ти ажь на гавайскй ос... вы, заговорили майже ... здорово-мыслячй англи... часописи. Се-жь немысл... рѣчь, щобъ пôдъ покров... американьского стягу п... вало невôльництво и то ... бѣлыхъ людей. А такъ ... есть. Якъ мы вже згаду... ли въ попереднôмъ чи... „Свободы" 37 Галичанъ ... дить въ вязници въ Оаг... те, що збѣгли зъ цукро... плянтацій, не хотячи ... бôльше гарювати на п... таторôвъ за вôвъ-дарм... не можучи знести вар... ского зъ ними поведеня ... ставникôвъ. Бѣлй тй ... вôльники зведенй лестн... обѣцянками агентôвъ, п... писали контрактъ въ Б... менъ на 3 роки, зъ 18 ... лярами мѣсячнои пла...

плели сѣти, котрыми ловили дикй звѣрѣ або рыбу. Зъ овечои вовны робили одѣжь.

Безперечно племена старинний много зазнали трудôвъ, клопотôвъ и заходôвъ, закимъ здужали звѣрята зъ дикого стану усвоити; и немало треба було до того вытревалости. Зъ конемъ, псомъ, рогатою худобою прибули вже до Европы племена зъ Азіи; оселъ, мулъ, коза и свиня вже вôдъ вѣкôвъ знанй яко звѣрята домашнй; а що до иншихъ животинъ, зъ тыхъ много усвоено и впроваджено ажь въ пôзнѣйшихъ лѣтахъ. Кôтъ примѣромъ знаный бувъ у давныхъ Египтянъ, и ажь вôдъ нихъ розповсюднивъ ся пôзнѣйше межи европейскими народами; ксгута и курку Европа одержала вôдъ Перзôвъ; паву маемо зъ Индіи, пантарку зъ пôвнôчно-захôдного побережа Африки. Далеко раньше, нѣжь инше птаство домашне, присвоили собѣ люде гуску и качку, котрй походять вôдъ рôжныхъ родôвъ дикихъ гусей и качокъ, що жили на солодкихъ водахъ рôжныхъ краѣвъ въ дикости и жіють еще такъ по нынѣшный день.

* * *

Такъ, якъ звѣрята, усвоивъ чоловѣкъ и пожиточнй ростины, и розводивъ ихъ по рôжныхъ краяхъ, куды лишь самъ зайшовъ; ростины тотй освоили ся поволи зъ розличными климатами, до котрыхъ прибули, и выдали розличнй вôдмѣны збôжа, огородовины и садовины. Наше збôже, жито, ячмѣнь, пшениця, просо, бôбъ, сочевиця, горохъ, походить зъ рôжныхъ краинъ Азіи; ленъ и коноплѣ походять зъ Индіи и Перзіи, где ихъ управляно задля ихъ волокна, якъ и задля олѣю и зерна. Гречку одержали-сьмо вôдъ Монголôвъ. О много вѣкôвъ пôзнѣйше, бо ажь по вôдкрытю Америки, мае Европа звôдтамъ кукурудзу, бараболю и тютюнъ, котрыхъ управа розширила ся дуже скоро по розличныхъ краяхъ. Рôжнй огородовины прійшли до насъ зъ Италіи. Грушки и яблока — хочь у насъ грушѣ и яблôнки дико ростуть — ублагороднили ся у насъ ажь черезъ щѣплене благородныхъ родôвъ, спроваджуваныхъ зô всходу и полудня. Ублагородненемъ деревъ овочевыхъ займали ся въ давнѣйшихъ часахъ дуже много монахи, именно Цистерцѣ и Бенедиктины. Много иншихъ ростинъ, якъ примѣромъ веприна, суницѣ и т. и., ублагороднивъ чоловѣкъ зъ дикихъ, мѣсцевыхъ родôвъ черезъ старанну огородову управу. Зъ рôжныхъ найдальшихъ краѣвъ и островôвъ спроваджують до нынѣшного дня безперестанне розличнй ростины, и то для ихъ пожитку чи красы, якъ ростины украшаючй и цвѣты. Зъ глубины Хинъ принесено до краѣвъ полудневои Европы гусѣницю-шовковицю на листкахъ морвы, котра вже передъ тымъ зъ Азіи розповсюднила ся була задля свого солодкого овочу.

Такъ то мандрують вôдъ народу до народу, зъ краю до краю, за трудячимъ чоловѣкомъ тысячѣ родôвъ звѣрять и ростинъ, и розплоджують ся обильно, коли подыблють вôдповѣдный групть и климатъ, а также розумну и старанну управу. Чимъ бôльше займае ся чоловѣкъ ихъ управою и такожь годôвлею звѣрять, тымъ бôльше помножуе свое майно и стае богатымъ. Народы, где цвите управа ролѣ и годôвля худобы, мають бôльше майна, якъ имъ треба до самого удержаня житя, и они могуть учинити жите свое милѣйшимъ и приятнѣйшимъ.

Безъ захисту.

Двое малыхъ дѣтей, хлопець и дѣвчина
Сидять при боку могилы свѣжои,
Лиця въ нихъ блѣдй, подерта свитина,
А рôй слѣзъ свѣдкомъ розлуки страшнои,
Й стоны страшнй рвали малй душѣ,
Серця молотомъ безъ впину дзвонили.
„Що-жь вамъ дѣтоньки?", пытаю въ зворушн,
А они таке менѣ говорили:
„Маму вывезли, она у небѣ вже,
А насъ маленькй лишили сирôтки;
Насъ тôлько двое остало ся уже
Безъ батька, безъ мамы мовь пôльнй цвѣтки.
Мы слабй, не зможемъ на хлѣбъ заробити;
Я маю сѣмъ лѣтъ, а братъ тôлько пятый,
Якъ-же намъ нещаснымъ на свѣтѣ жити,
Коли послѣдный скарбъ есть намъ вôднятый?
Батько на морѣ утопивсь, вже давно
И бôльше назадъ уже не поверне...
Вôнъ бувъ капітанъ, якъ се всѣмъ есть явно,
Вже бôльше око наше на нѣ не зирне!
Мама дôзнавшись, попала въ хоробу,
Плакала, молилась надъ нами малыми,
А днесь спустили ей до сего гробу
И приложили скалами твердыми.
Коли вмирала, сказала въ послѣдне:
„Не плачте цвѣты, не плачте за мною!
Я иду за батькомъ, въ небо лагôдне,
Но вернусь знову, возьму васъ зъ собою."
Сказавши тое, пригорнула брата
И вôдтакъ скоро заснула въ спокою.
Лишь постать ясна мигнулась незната
И стонъ тяженькій роздавсь по покою...

Нещаснй комашки.

День бувъ погôдный. Сонце неначе огнисте ...
Пôднеслось до горы генѣ, генѣ высоко,
Щобы заглянуть въ кождый закутокъ,
Щобъ побачить богацкй палаты,
Дорогй каменѣ, шовковй шаты
И тамъ, де царить горе, нужда, смутокъ;
И горы мовь тй крѣпости и море безкрае,
У котрôмъ щодня въ ранцѣ ся купае
И въ внутръ фабрики, де темно мовь въ ноч...
Де тысячѣ рукъ царить ся, готуе
Въ окропѣ, для другихъ працюе
И свѣта божого не бачать очи.
Менѣ стало душно. Пôтъ лявъ ся потокомъ по л...
И я положивсь въ тѣни на правици.
Сонце ще дужше стало припѣкати;
Рыбки плюскались въ ниблизькôмъ поточку,
Мухи гудѣли гуртомъ понадъ рѣчку,
Сверщки неперестанали цвѣркати.
Дивлюсь на дерево, котре повисло надôмною, ...
И бачу паутину тамъ горою,
А у нѣй павукъ зачаившись сидить.
Небавомъ туда муха надлетѣла
И раптомъ въ сѣльце враже зловилась
И захитавшись, мовь яблоко висить.
Застыло серденько у бѣдпои комашки на хвилю,
Бачивши себе у таковъ знесилю,
Дальше почала о ратунокъ звати,
Та не було кому бѣднôй помôчь дати.
Павукъ, мовь катъ, почавсь присувати
И почавъ кровцю зъ нещасной ссати...
И доки-жь тй мухи будуть такъ слѣпыми лазити,
Доки у сѣти самохôть муть ити
И кровь за житя зъ себе ссать давати?
Коли имъ очи отворять ся уже,
Котрй замкненй вже такъ вѣкôвъ дуже
И товстыхъ павукôвъ стануть годувати?!

С. Сосе...

въ котрой вôдтягали имъ кошта перевозу и такй иншй драчки. Зовсѣмъ природно, що бѣдни робôтники не могли вже довше выдержати и волѣють сидѣти въ вязници, якъ дальше працювати. Англицка газета „The Examiner" зъ Санъ Франціско подае точно всѣ звѣрства, заподѣяни робôтникамъ на гавайскихъ островахъ и подае копію контракту, якій кождый еміграитъ мусѣвъ пôдписати въ Бременѣ. Контрактъ сей написаный по англицки, нѣмецки и польски. Если-бъ котрый зъ увязненыхъ робôтниковъ побажавъ выкупитись зъ неволѣ. то мусить заплатити за себе 120 дол. такъ, якъ зробивъ се рабинъ Леві, що заплативъ згадану суму за галицкого жида Якова Теппера. Жидокъ той, якъ вôльный чоловѣкъ, заробляе теперь по 3 доляры денно. Якъ мы вже згадали, въ той неволи сидить 37 Галичанъ, мѣжь котрыми богато, а може и всѣ Русины. Намъ не можна смотрити рôвнодушно на ихъ неволю и то ще въ краю, котрый недавно забрали Сполуч. Державы. Предсѣдателѣ обохъ товариствъ „Р. Н. Союза" и „Соединенія" повиннй удатись листовно або особисто до австрійской амбасады и до вôдповѣдныхъ американьскихъ властей въ Вашінґтонѣ и тамъ заступити ся за рôдныхъ братôвъ, бѣлыхъ невôльниковъ. Въ той справѣ писавъ до насъ о. К. Лавришинъ, предсѣдатель „Соединенія", то-жь не гаючись, повиненъ вôнъ чимъ скорше взятись за дѣло.

Спôлкова реставрація.

Вже есть три мѣсяцѣ, якъ въ Парижи, близько виставового пляцу, заложено реставрацію, на котру самй робôтники дали грошѣ. Реставрація находить ся въ веселôмъ, деревянôмъ домѣ, и може помѣстити наразъ 500 гостей. Черезъ великй шибы можна дивитись на те, що дѣесь въ кухни. Хорошо прибранй дѣвчата услугують гостей. Потравы и напитки суть добрй. Сю реставрацію высгавили робôтники длятого, щобы охоронитись вôдъ вызыску чужихъ. Живлячись у ресгавраторôвъ, тратили богато гроша — та недовго, бо порадили собѣ завязавши мѣжь собою спôлку. Теперь мають навѣть доходъ зъ сего пôдприємства. Русинъ до чогось подôбного нѣколи не доглупивъ бы ся, хочь и хоче часомъ добре зъѣсти... Для него завсѣгды остане кухаркою и реставрацією его власна ґаздыня мѣжь тымъ, коли вôнъ буде еи вѣрнымъ бордінґеромъ...

Зъ Канады.

Духоборцѣ заложили въ Йорктонъ, Асса, компаничный сторъ. Нашй люде зъ Галичины и зъ Буковины жидôвъ вспомагають.

Нашй люде на Бівиръ Крікъ, почта Една, въ Канадѣ, побудовали церковь коштомъ $1000.00, а теперь будують дôмъ парохіяльный. На Воздвиженіе хотять посвячовати церковь и просять, щобъ приѣхавъ священникъ зô Спол. Державъ.

Въ Йорктонъ, Асса, мае выходити часопись въ россійскôмъ языцѣ для Духоборцѣвъ. Выдавати еи буде п. Йосифъ Яновскій.

— Въ West Pawlet, Vt. заложили собѣ люде братство дня 2. серпня с. р. Предсѣдателемъ выбраный Илько Лазорищакъ. Всѣ належать до „Р. Н. Союза."

Законодавство для робôтниковъ поступае лѣниво...

Новыхъ законôвъ для робôтниковъ можемо начислити дуже мало. У Франціи починае обовязовати вôдъ 1. юлія с. р. законъ о обезпеченю робôтниковъ на случай выпадкôвъ, въ Нѣмеччинѣ недавно доповнено законъ о обезпеченю и неспосôбныхъ до працѣ, а въ Америцѣ въ стейтѣ Небраска ухвалено законъ для жѣнокъ працюючихъ у фабрикахъ, о котрôмъ выражуесь газета „Times-Herald", Chicago, що черезъ свои великй вымаганя взглядомъ фабрикантôвъ, вôнъ не буде мати жадного практичного примѣненя. Отъ и все, здае ся намъ, законодавство для робôтниковъ выдане въ новѣйшôмъ часѣ. Якже жь мало, особливо, коли зважимо, кôлько силъ потрачено зô стороны робôтниковъ по всему свѣтѣ, щобы собѣ хочь трохи долю улекшити. За те маемо бôльше новыхъ проектôвъ, якй незадовго прійдуть на порядокъ дневный въ парляментахъ европейскихъ. Въ Нѣмеччинѣ мае прійти два права новй пôдъ обрады, одно, абы заложити робôтничй палаты, а друге, абы знищити страйки и lockout-ы. Се друге право мало выйти зъ волѣ цѣсаря, але якъ твердять декотрй газеты (Volks-Zeitung, Berlin) оно, не вдоволяючи нѣкого, не може стати правомъ. Въ Англіи знову заходять ся робôтники и круги ихъ прихильнй, коло того, щобъ запевнити старцямъ робôтникамъ жите, давши имъ вôдповѣдни пенсіи. Декотрй газеты, якъ Justice, London, радй бы побачити таке право, та други суть противни сему вказуючи на се, що нема звôдки взяти грошей на пенсіи для робôтниковъ. На се вôдповѣдае Justice, кажучи: „А е грошѣ на королѣвску родину? А е грошѣ на розбишацку політику Англіи въ Азіи, Африцѣ и т. д? То и на робôтниковъ мусять десь бути!" Що той голосъ Justice не буде выслуханый, се бôльше, якъ певно.

Додаткова вôдозва въ справѣ торжественного обходу Крещенія Руси.

Понеже дня 13. н. с. августа б. р., т. е. въ недѣлю припадае попри память св. Муч. Макавеѣвъ, також велике народно-руске торжество церковне „Память Крещенія Руси" 988 р., то есть тому 911 лѣтъ, длятого пôдписаный совѣтъ звертае ся зъ горячою просьбою до всѣхъ Всч. оо. духовныхъ, щобы разомъ зъ народомъ обôйшли той день торжественно и величлѣпно, а именно, щобы держали проповѣди о Крещенію Руси, щобы по при водосвятію, старали ся, де можливо, вечеромъ держати въ читальни або въ школѣ, вôдчиты о початковôй Исторіи Руси, о ей Крещенію и разомъ зô спѣвами и декляматціями, бо такй патріотичнй торжества заохотять весь нарôдъ до лучшого ревнованя за свою вѣру и народность.

За совѣтъ управляючій товариства руско кат. свящ. „им. св. Кирила и Методія":
О. Теофанъ Обушкевичъ, предсѣдатель;
О. Петро Кешелякъ, секретарь.

— Оденъ 85-лѣтный старецъ въ Льондонѣ змѣстивъ на посткартцѣ 45.000 словъ, котрй кождый здоровый чоловѣкъ може легко вôдчитати.

Филипиньска „політика."

Наша газета неразъ вказовала, що американьска „політика" взглядомъ бѣдного, але вôльности бажаючого народу филипиньского не вартъ жадной похвалы. Бо найперше, пощо тамъ поихали ся Американцѣ, чи за зысками? Певно. Але ихъ не знайшли, а знайдуть незначнй. Найважнѣйшій продуктъ, якій есть на Филипинахъ, се конопля, для котрыхъ купцями суть Америка и Англія. Крôмъ коноплѣвъ достае ще Америка зъ Филипинъ цукеръ, трохи кавы, индиґо и тютюнъ. Сй всѣ филипиньскй продукты достае Америка въ дуже малôй скôлькости, и треба богато часу, щобы Америка мала якй-такй зыски, тымъ бôльше, що для Филипинъ о много потрѣбнѣйшій торгъ въ Азіи, а навѣтъ въ Европѣ. Такъ отже, если Америка рахувала на великй зыски на Филипинахъ, грубо перерахована ся. Дальше, хочь бы вже задля той причины, непотрѣбно Америка взяла ся завойовати тй островы. Найвластившимъ було бы, коли бы Америка заложила тамъ вугльову стацію и выставила свôй портъ, а Ишпанію примусила вызволити Филиппины. А потôмъ то проваджене войны такими нездарами-ґенералами, якъ Отісъ. Чи жь не лѣпше було выслати вôдъ разу Майлса, коли вже напосѣлась Америка конче завойовати вôльный нарôдъ? Та рядъ ошоломленый выграными битвами зъ Ишпанією думавъ собѣ мізерный, що пôйде ще лекше зъ Филипинцями. Показалось инакше. Филипинцѣ бють ся такъ, що аже вабуджують подивъ, а Американцѣ такъ, що анѣ разъ не можуть своему ворогови нѣчого зробити. Теперь Америка збирае войско. Не иде ѣй се скоро, але она збере и вышле. Та най-же нѣхто не йде зъ Русинôвъ, бо коли сю вôйну Америки зъ Филипинцями осудило богато европейскихъ та азійскихъ газетъ, Русинамъ не вôльно въ ню вдаватись. А хто-бъ конче наважився, то най памятае, що свою вôдвагу воякцу може житемъ легко оплатити.

Велика прозьба!

Мы пôдписанй, рада церковна на рускôй кольоніи въ Альбертѣ, въ Канадѣ, коло Едны, просимо отцѣвъ духовныхъ изъ Спол. Державъ, щобъ выслали зъ помѣжь себе одного священника до насъ, котрый бы на Воздвиженіе Честного Креста посвятивъ нашу церковь и дôмъ парохіяльный, котрй то будынки мы власнымъ коштомъ, своею власною тяжкою працею здвигли безъ нѣчіеи чужои помочи. Насъ на цѣлôй околици звыжь 800 родинъ. Дôмъ Божій для насъ, то наше спасеніе, то одинока наша свята спадщина по нашихъ неволеныхъ батькахъ въ Галичинѣ и на Буковинѣ. Мы маемо тверду вѣру, уповаючи на патріотизмъ нашого духовеньства, що не вôдмовлять намъ оо. духовнй нашôй великôй просьбѣ и одного зъ помѣжь себе вышлють на те святе дѣло. Богъ вамъ вынагородить сторицею.

За комітетъ церковный:
Михайло Мельникъ, Мих. Полишій, Федоръ Мельникъ, Василь Фелякъ, Ив. Пилиповъ, Никола Шпачиньскій.

— Въ Льондонѣ недавно утворено школу, въ котрôй учать телеграфовати безъ дроту.

Короткй вѣсти зъ Ню Йорку

— Робота ту иде добре, всѣ табачнѣ роблять повною силою. Дѣвчата добре заробляють.

— Весѣля по Петровôмъ постѣ розпочались, нема суботы, щобы не було ту весѣля. Въ Пенсильвеніи здае ся, робота иде добре, бо хлопцѣ приходять по жены и не утѣкають, значить, мають грошѣ.

— Минувшого тыждня повѣсивъ ся тутъ Словакъ Н. Медвѣдь, полишаючи жену и дѣти. Причиною самоубійства було піяньство.

— Найбôльше рускихъ дѣвчатъ, на долинѣ мѣста, въ жидôвскихъ домахъ розпусты, есть зъ села Мацина, горлицкого повѣта. Ту е 12 такихъ домôвъ, де нашй дѣвчата самй утримують. Значить, самй платять рентъ. Въ день дôмъ замыкають и всѣ идуть до роботы, а въ вечеръ роблять що имъ треба. Всѣ въ такихъ домахъ провадять жите дуже „честне."

— Зачувати, що Е. Прозора, В. Саричь и Д. Салей, мають выдавати газету, но головы нема.

— Добре знаный Ю. Обушкевичь, мае въ Джерзи Сити розпочати по вакаціяхъ науку музыки на скрипкахъ, а въ Бруклинѣ и Ню Йорку науку таньцѣвъ.

— Въ Ню Йорку суть и рускй „бомы."

— Найлѣпшй цигары робить Иванъ Парилякъ. Попробуйте, а переконаетесь.

В. Г.

Вôдозва до рускихъ бізнесѣстôвъ.

Симъ повѣдомляю моихъ пріятелѣвъ и всѣхъ рускихъ бізнесѣстôвъ, що розпочавъ-емь на власну руку вырôбъ цигарôвъ. Роблю самъ, тому за роботу гварантую. Цигара выробляю зъ чистого дугану безъ жадной примѣшки. Надѣюсь, що честнй рускй бізнесѣсты зволять прислати менѣ ордеры. Цигара продаю по низькôй цѣнѣ. За 100 добрыхъ цигарôвъ $1.50 до $7.00 пôсля вартости дугану. Такъ само продаю цигары на весѣля, хрестины и балѣ, за пересылку плачу самъ. Поручаюсь всѣмъ рускимъ бізнесѣстамъ. — Остаю зъ поважанемъ

ИВАНЪ ПАРИЛЯКЪ
1337 Ave. A, New York, City.

Де-що цѣкавого.

— Хиньске правительство вôдъ 1894 року наробило свѣжого довгу въ сумѣ: $278,775.000.

— Въ Англіи вартôсть землѣ (грунту) въ послѣдныхъ 200 лѣтахъ пôдскочила о 300 разы высше.

— Одна машина въ фабрицѣ голокъ достарчае тыжднево 1,500.000 штукъ.

— Въ Хинахъ звычайно суть улицѣ лишь 8 стôпъ широкй.

— Зъ Мексико вывезено тамтого року 2 тонны высушеныхъ мухъ.

— Правительство бразилійске вышле на париску выставу 500 рôжныхъ родôвъ гадинъ.

— Въ Россіи вовки пожирають и умертвляють пересѣчно 800.000 звѣрятъ домовыхъ вартости $6,000.000.

— Передъ 50 лѣтами було въ цѣлôй Англіи лишь 650 католицкихъ священниковъ, днесь есть ихъ вже 3000.

— На англійскихъ желѣзницяхъ суть запроваджени американьскй машины уже вôдъ 45 лѣтъ.

— Въ Рубо, одной со[ціалі]стичной громадѣ Фра[нції] 11.000 дѣтей школьныхъ [до]стае харчь, убране и к[нижки] даромъ вôдъ громад[ы].

— Кôтъ потрафить [...] днѣвъ вытримати безъ [...] живы, кобы лишь мавъ [во]ду, но безъ воды и 5 д[нѣвъ] не вытримае, хоть бы [...] мавъ не знати кôлько.

— Въ Англіи до д[...] трыхъ шпиталѣвъ прова[дженй] телефоны вôдъ церквей, [що]бы хорй могли чути б[ого]служеня.

СМѢШНЕ

КАТЪ И ВОЯКЪ-ДЕЗЕРТИРЪ.

Оденъ воякъ дезерт[и]равъ зъ войска третій [разъ] и бувъ засудженый на [по]вѣшене. Якъ катъ залож[ивъ] ему стричокъ и почавъ [по]тягнути, то шнуръ урв[авъ] ся, а воякъ упавъ якъ [дов]гій на землю.

— Корпо дібако — за[мѣ]мѣвъ катъ — щось подôб[но]го менѣ ще не трафило ся въ моимъ житю.

— Тай менѣ також нѣ — вôдповѣвъ холоднокровно воякъ.

ПАНЪ ДО УЛИЧНИКА (БОМА).

— Слухай хлопе, чи ты не встыдаешь ся ходити въ такихъ подертыхъ черевикахъ? — пытае оденъ паниско уличника.

— Та чому я маю встыдати ся, коли тй черевики не суть мои.

Оденъ купецъ оголосивъ въ газетахъ, що мае до спроданя вôзъ, котрымъ можна 8 днѣвъ ѣхати, хотяй его не посмаруе ся.

Почтова скринка.

До нашихъ довжниковъ. — Тй всѣ панове, що позабирали на боргъ книжочки, тікеты и таке инше, зволять надôслати намъ грошѣ за пôбранй рѣчѣ. Рôвно-жь най заплатять за перечитанй числа „Свободы", бо дальше то такихъ людей, що любять даремщиною жити, готовисьмо назвати поганымъ словомъ.

Козакъ зъ Ню Йорку. — Речинця скликаня конвенціи делегатôвъ церковь на певно не знаемо, знаемо лишь се, що згадана конвенція вôдбудесь ще сего року, а присутными будуть делегаты зъ кождои мѣсцевости, де есть церква хочь нема священника. Кошта подорожи платить громада, хиба бы делегатъ мавъ охоту поѣхати на власну кишеню.

А. Ф. въ Jersey City. — Годѣ-жь намъ валяти нашу часопись и вôдповѣдати на всѣ дурнй напасти. Ось пр. А. Товтъ, зъ Wilkes-Barre. Чи-жь намъ полемізувати зъ нимъ, коли вôнъ на стôлько не мавъ почутя хочь дрôбки джентельменьства, коли оголосивъ приватнй листы о. Гр. Грушки, а теперь по коршемному выражаесь про помершого о. Н. Ханата, колишнього свого товариша. Скажѣть самй чи подôбного рода людина не выкликуе обмерзѣня?!

Заплатили за „Свободу" въ липню с. р.

Cranford, N. J.	
Фарнега К.	1.00
Olyphant, Pa.	
Читальня им. Шашкевича	2.00
Пишь А.	2.00
Orange Valley, N. J.	
Зелемъ М.	2.00
Mt. Carmel, Pa.	
Гресь Ив.	1.00
Passaic, N. J.	
Кузмичь А.	2.00
Shamokin, Pa.	
Вильчацкій Илько	$2.00
Ал. Тхиръ	2.00
Ansonia, Conn.	
Ванько Д.	2.00
Шкуратъ Ив.	1.00
Shenandoah, Pa.	
Кушвара А.	1.00
Plymouth, Pa.	
Селевачь К.	2.00
Derby, Conn.	
Дзядикъ Г.	2.00
Журавъ Г.	2.00

V.

Насъ було двое, липа надъ нами,
Надъ липовъ сонце изъ облаками.
На липѣ пчолы гуртомъ гудѣли,
А мы обое мовчки сидѣли.
На ню глядѣвъ я, она на мене,
На насъ обоихъ листе зелене.
Я поклавъ свою на еѣ руку
И дивлюсь пильно на еѣ муку
И кажу: „Де твои кольоры,
Де зъ лиця рожа, де яснѝ взоры?“
Тусклымъ на мене взоромъ глыпнула,
Мовь моя мова еѣ шпигнула
И каже: „Ха, ха, де мои взоры,
Яснѝ, пытаешь, лиця кольоры?
Любку! я Украину любила,
За нею и красу всю згубила.
Ты знаешь, я страхъ була хороша,
Крôмъ того мала нетроха гроша,
За мужь выйти могла хочь за кого,
Но прійшла думка до серця мого:
Йти мѣжь простый народъ невченый,
Мѣжь народъ бѣдою, журбою втомленый,
И дѣтей вчити. И я ихъ вчила,
Отъ бачишь самъ!... До чого дожила?
Я хора вся и . . . . . .“
Не доказала
Шо мыслила, бо свôй духъ вôддала.
А зъ моихъ очей двѣ фалѣ впали,
Шо трупъ еи до крыхты обляли.
Я плакавъ. А бѣля мене пчолы
Гудѣли мовь: Не встане нѣколи.
Я знаю се. Но духъ жити буде,
Доки мене бачить будуть люде,
Той духъ, якій у грудь вôддала
Менѣ она, якъ при мнѣ сконала.

Yonkers, N. Y. 23—24 юлія 1899.

Павло Тимкевичь.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“!

СВОЙ ДО СВОГО!

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтось,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.